

ازدواج معلولین و جانبازان

هادی فیوشانی

سازمان بهزیستی خراسان رضوی

۸۷
۳۰۱۱
۴ الف ۸ غ
غیوشانی، هادی
ازدواج جانبازان و معلولین / نویسنده هادی غیوشانی
مشهد: سازمان بهزیستی خراسان؛ نشر سنبله، ۱۳۸۵
۱۰۶ ص. جدول

ISBN: 964-392-373-8

۱. معلولان - زناشویی ۲. امور جنسی - آموزش به معلولان
۳. جانبازان - زناشویی الف. عنوان
۳۶۲/۴



نشر سنبله

ازدواج جانبازان و معلولین

نویسنده: هادی غیوشانی

ناشر: سنبله

تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۵

مروغپینی - طرازی و گرافیک: مامد محمدیان

ناظر چاپ: مسعود یوسفی

چاپخانه: دقت ۳۴۱۹۵۶۰

شابک: ۸. ۳۷۳. ۳۹۲. ۹۶۴

فهرست مطالب

	پیش گفتار
۱	مقدمه
۴	تعریف معلول و معلولیت
۷	مختصری از تاریخچه معلولیت
۱۰	آمار معلولین در سطح جهان
۱۲	اقسام معلولیت
۱۴	علل معلولیت
۱۵	علل و عوارض معلولیت‌های جسمی حرکتی
۱۸	معلولیت‌های ناشی از جنگ و حوادث
۱۹	جانبازان
۲۰	تقسیم بندی جانبازان
۲۱	ارتباط جانباز و معلول با خانواده اش
۲۳	ازدواج
۲۶	ازدواج از دیدگاه برخی از اندیشمندان
۲۹	اهداف زناشویی
۳۱	نظریه های همسرگزینی
۳۵	ازدواجهای ایثار گرانه
۳۹	معلولان و ازدواج
۴۹	زنان معلول
۵۵	ازدواج زنان معلول
۵۹	مسائل جنسی معلولین

۶۴	مشکلات جنسی در زنان معلول
۶۶	فرزند دار شدن معلولین
۶۷	جلوگیری از بارداری
۶۹	مسائل جنسی در معلولین ضایعه نخاعی
۷۱	زنان با ضایعه نخاعی
۷۴	مردان دچار ضایعه نخاعی
۷۷	پرسش و پاسخ در خصوص مسائل جنسی معلولین ضایعه نخاعی
۸۱	پرستاری و آموزش در خصوص مسائل جنسی مصدومین نخاعی
۸۳	در خاتمه
۸۴	منابع
۸۸	ضمیمه (خلاصه پژوهش: بررسی نگرش معلولین و جانبازان پیرامون ازدواج)
۸۹	نتایج پژوهش

«بسمه تعالی»

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا
لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ
فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

(روم ، ۲۱)

و یکی از آیات لطف الهی آنست که برای شما از جنس
خودتان جفتی آفرید که در بر او آرامش یافته و با هم
انس گیرید و میان شما رأفت و مهربانی برقرار نمود و
در این امر نیز برای مردم با فکرت ادله علم و حکمت
حق ، آشکار است .

پیش‌گفتار

همه موجودات رو به تکامل حرکت می‌کنند، انسان نیز در سیر وجودی اش نیازمند تکامل است. این باور وجود دارد که ازدواج روند تکامل فرد را تسریع می‌کند و این تکامل نه تنها جسمی بلکه روحی نیز می‌باشد، زن و مرد یکدیگر را به آرامش می‌رسانند و در این میان وجود نقص های ظاهری نمی‌تواند مانع رسیدن آنها به این موهبت الهی شود.

این مجموعه که با زحمات بی‌شائبه دوست گرامی جناب آقای هادی خوبشانی تهیه شده است، نگاهی واقع بینانه به قشری از جامعه که آنها را "معلول" نامیده اند دارد، افرادی که همواره نگاه ترحم آمیز و دلسوزانه گریبانگیر آنهاست. بخش آرمانی و مقدس این معلولین "جانبازان" کشور ما هستند که طعم زندگی بدون محدودیت و معلولیت را چشیده اند و به خاطر دفاع از شرف و مقدسات، سلامتی خود را از دست داده اند. بعضاً مشارکت در ایثار این عزیزان و به نوعی بدست آوردن فرصت های از دست رفته این ایثار، با ازدواج متجلی می‌شود. با نگاهی به این اثر، خواننده ضمن آگاهی از آسیب شناسی این پدیده که با استناد به آمار، پژوهش و تحلیل بسیار دقیق بیان شده، به سوی این سنت دیرینه بر اساس شناخت عمیق از مسایل جسمی روانی، راهنمایی شده، که در نهایت منجر به انتخابی مستحکم تر شود، طوری که دشواریهای این ازدواج جایگزین جایگاه الهی آن نگردد. تردیدی نیست معلول اگرچه انسانی است دچار نقص عضو، اما احساسات و عواطف انسانی وی دچار نقیصه نشده است بلکه به مراتب حساس تر و لطیف تر است. ازدواجهای ایثارگرانه در تحمل هر فرد نبوده و صلاح نیست از روی ترحم و دلسوزی زودگذر صورت پذیرد، چنین اقدامی نیاز به توان و هدفی متعالی دارد.

نثر روان و ساده و همچنین پرهیز از حاشیه پردازی از ویژگیهای کتاب بوده و به نوعی جمع آوری تحقیقات عمیق، خلاصه گویی و دسته بندی مسایل کاربردی بر اساس نیاز روزمره خواننده، این ویژگیها را چشمگیرتر نموده است.

مهدی علیپور

مدیرکل سازمان بهزیستی خراسان رضوی

بی شک پر بهاترین پدیده خلقت "انسان" است، اشرف مخلوقات، چراکه خداوند جهت سعادتش سنگ تمام گذاشته، زمین را زیر پایش نهاده و آسمان را برافراشته، ابر و باد و مه و خورشید را برای رزق و بهروزی او گسترانده، جهت هدایت و رستگاریش پیامبرانی مبعوث نموده و از همه مهمتر او را به صورت جفت آفریده، تا در مصائب زندگانی تنها نماند و با این حکمت، رأفت و آرامش او را تضمین کرده است.

پروردگار "امید" را در نهادش نشانده، "فکر" و "اندیشه" را به او ارزانی عطا فرموده، "شفقت"، "مهربانی" و "عشق" را پدید آورده که با آفرینش آن، الطاف خود به آدمی را به کمال برساند، تا او نیز در سیر به سوی کمال، تمامی اسباب لازم را دارا باشد.

هرچند آدمیان از لحاظ شمایل با هم مختلفند، به رنگ های گوناگون و با گویش های متفاوتند، اندازه ها و شکل اجسامشان متنوع است، اما همگی "انسان" هستند، نیازهای مشترک، مقصد یکسان و سرنوشت درهم تنیده دارند. از این میان، انسانهایی نیز هستند که به چشم ظاهر بین ما، مشکلات جسمی داشته که اصطلاحاً به آنها "معلول" می گوئیم، بی تردید، نیازهایشان، نظیر همگان است، که نیایستی در تأمین آن تبعیض قایل گردیم، منتهی با توجه به وضعیت آنان شرایطی را باید مهیا نمود.

در این حیطة نیازها، می توان "عشق به زندگی" را دید و "ازدواج" را یافت. این خواسته ها مهمند، و از وظایف مسوولان، دست اندرکاران و اطرافیان "معلولان"، این قشر توانا و ارزشمند جامعه انسانیست که این واجبات را ارزش بدانند و در جهت تسهیل امر "ازدواج معلولان" کوشا باشند.

کتاب حاضر به همت همکار ارجمند جناب آقای هادی خبوشانی کارشناس ارشد آموزش پرستاری، با درک اهمیت این موضوع، نگارش شده است، وی با

بیش از ۱۰ سال سابقه کار در آسایشگاه معلولین شهید فیاض بخش مشهد، ضمن استفاده از تجربیاتش، با ترجمه منابع علمی در این خصوص، تنوع و غنای مطالب را فزوده، خصوصاً که نتایج پژوهش ایشان را نیز در این مجموعه می‌یابیم.

آنچه پیش رو داریم کتاب کاربردی است که مطالعه آن را به تمامی افراد بویژه همکاران، کارشناسان، معلولان، جانبازان و خانواده‌های محترم آنان توصیه می‌نمائیم.

محسن توحیدی مقدم

معاون پشتیبانی و منابع انسانی

سازمان بهزیستی خراسان رضوی

مقدمه :

به درستی نمی توان گفت انسان از چه زمانی دچار معلولیت گردیده است ؛ اما از شواهد، چنین بر می آید که در تمام ادوار تاریخ و در کلیه نقاط جهان، شماری از مردم، لاقابل به طبیعی ترین نوع آن که همانا معلولیت مادرزادی است، دچار بوده اند .

گسترش فن آوری و ماشینی شدن کارها ، اختراع و تزاید روز افزون وسایل نقلیه سریع السیر ، حوادث قهری همچون زلزله و سیل ، افزایش روز افزون جمعیت جهان و بروز بیماریهای گوناگون ، موجب شده اند که شمار کثیری بر تعداد معلولین افزوده گردد . به طوری که تخمین زده می شود در جهان امروز ۶۰۰ میلیون نفر دچار معلولیت هستند . در این میان ، جنگهای پراکنده منطقه ای در سرتاسر جهان که عظمت کشتارها و ویرانیها و هزینه هایشان از هر یک از دو جنگ جهانی بسیار فزونتر می باشد ، در بروز معلولیت انسانها جایگاه خاصی دارند.

مطالعه زندگی و نحوه برخورد جوامع با مسأله معلولیت و ناتوانی در طول ازمئه تاریخ نشان می دهد که این روند، با « نابود سازی » که به « محو و کشتن » افراد معلول می انجامید ، شروع شده است . بعدها تلاش برای بقای افراد معلول ، منجر به تشکیل پناهگاهها و نوانخانه ها شد . پس از جنگ جهانی دوم ، « اصلاح و بهبودکاری » افراد دارای ناتوانی با تشکیل « مؤسسات و مراکز ویژه » که نقش توانبخشی و ارجاع آنان به جامعه را برعهده داشتند ،

جایگاه خاصی پیدا کرد. لزوم « درهم آمیزی یا تداخل اجتماعی » بعدها منجر به اقدامات « توانبخشی متنی بر جامعه » شد که حضور فعال تعداد بیشتری از معلولین را در اجتماع فراهم می آورد. اینک افراد دارای معلولیت، از مفهوم «خود واقع گرایی یا خود گردانی» صحبت می کنند که با در دست گرفتن ((اختیاروهدایت)) برنامه های توانبخشی و بازگشت به جامعه توسط خود افراد دارای معلولیت همراه است.

پدیده معلولیت، با گستردگی علل و انواع، نتایج و آثار آن مشخص می شود. از یک سو وقایع اجتماعی مانند جنگ موجب به وجود آمدن معلولیت می شود. از سوی دیگر، وقوع معلولیت، آثار متعددی دارد، مانند اختلال در ارتباط فرد با پیرامونش.

معلولیت به دلیل ناهنجاری در کارکردهای مختلف فرد، محدودیتهایی برای او ایجاد می کند، و ادامه فعالیت فردی و اجتماعی را با مشکل مواجه می سازد. در چنین شرایطی، به فرد معلول، به دیده غیر متعارف نگاه می شود. بنابراین، معلولیت به دلیل عوامل مؤثر بر بروز این پدیده، پی آمدهای آن و توجهی که جامعه به آن نشان می دهد، به عنوان یک واقعیت اجتماعی می تواند موضوع مورد مطالعه باشد. یکی از ابعاد این موضوع، مسأله ازدواج معلولین می باشد که باتوجه به اهمیت آن و تاکید بزرگان ادیان و مکاتب مختلف به خصوص دین مبین اسلام به امر ازدواج، بایستی مورد توجه بیشتر قرار گیرد.

اگر قبول کنیم که معلولین همانند دیگر انسانها می باشند، منتهی در اثر حوادث و بیماریها دچار محدودیت در عملکرد هایشان شده اند، بایستی نیازهای طبیعی انسانی آنها را نیز قبول داشته باشیم که از آن جمله نیاز به داشتن همسر و همدم است که می تواند خود، معلول و یا غیر معلول باشد.

درک این مطلب راحتتر خواهد بود، اگر بدانیم که معلول به خاطر محدودیتهای ظاهری خود، معمولاً دارای احساسات و عواطف لطیف تر از افراد سالم می باشد و نیاز به مونس در او تقویت می شود. قبل از وارد شدن به موضوع « مسائل جنسی و ازدواج معلولین و جانبازان»، ابتدا با «معلولیت و معلولین» و همچنین « ازدواج » آشنایی مختصری پیدا می نمائیم.

www.ketab.ir